

Een goed boek heeft een soort magie en het verbaast me nog steeds dat ik daaraan heb mogen bijdragen

David Colmer in gesprek met Richard Thiel

David Colmer (1960) werd geboren in Australië, als achtste kind in een gezin van tien. Hij studeerde medicijnen, maar verruilde in zijn vierde jaar de universiteit voor reizen en werken in Azië. Hij woonde daarna ook nog in Londen en Berlijn. In 1991 vestigde hij zich in Amsterdam. Hij leerde Nederlands en werd vertaler. Hij vertaalt romans, poëzie en kinderliteratuur en heeft meerdere prijzen gewonnen, waaronder de IMPAC Dublin Literary Award en de Independent Foreign Fiction Prize, beide samen met Gerbrand Bakker, en de Vondel Translation Prize voor zijn vertaling van De helaasheid der dingen van Dimitri Verhulst. Hij vertaalde poëzie van onder meer Hugo Claus, Annie M.G. Schmidt, Martinus Nijhoff (Awater) en Menno Wigman en cartoons van Gummbah. Zelf debuteerde hij in 2003 met de roman Lew, vertaald door Peter Bergsma. Recente publicaties zijn o.a. een bloemlezing van de Nederlandse poëzie voor het Indiase literaire tijdschrift The Enchanting, een bloemlezing van de Friese literatuur (als een van de vertalers), en An Untouched House, de eerste Engelse boekpublicatie van Willem Frederik Hermans' Het behouden huis.

In het dagelijks leven werkt Richard Thiel bij de Dienst marketing en communicatie van Breda University of Applied Sciences. In zijn vrije tijd onderhoudt hij al ruim twintig jaar een website op het gebied van kinderboeken. Die website heeft verschillende verschijningsvormen gehad. Jarenlang was het een van de grootste kinderboekenwebsites van Nederland. Sinds 2018 is Kjoek een bescheiden kinderboekenblog. Dit vraaggesprek was een van de dagelijkse interviews op Kjoek, tijdens november 2018, De Maand van de Kinderboekenvertaler.

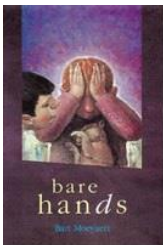
Een goed boek heeft een soort magie en het verbaast me nog steeds dat ik daaraan heb mogen bijdragen

Ik kom uit Australië en ben opgegroeid in een groot gezin als de achtste van tien kinderen. Mijn familie en omgeving waren volstrekt eentalig en ik ben de enige van mijn broers en zusters die vreemde talen spreekt. Die talen heb ik trouwens pas in het buitenland geleerd. Hoewel ik altijd veel interesse in de literatuur had, studeerde ik in Australië medicijnen, maar liet dat uiteindelijk

voor wat het was en ging op reis. Ik ben getrouwd met een Nederlandse vrouw die ik in West-Berlijn ontmoette en woon sinds 1992 in Amsterdam. Ik heb twee dochters en een kleindochter. Behalve vertaler ben ik ook schrijver en samensteller van bloemlezingen. Ik vertaal kinderboeken, maar ook romans en poëzie voor volwassenen.

Wanneer ben je begonnen met vertalen? Wat was je eerste vertaling?

Ik ben al meteen in 1992 begonnen met vertalen, terwijl ik eigenlijk nog Nederlands moest leren! Het duurde dan ook een tijd voordat ik literaire opdrachten kreeg. Mijn eerste romanvertaling was *228 seconden van stilte* van Max Dendermonde (1994), mijn eerste echte kinderboek *Blote handen* van Bart Moeyaert (1999).

Welke vertaling van jou is het bekendste, denk je?

Als we over kinderboeken praten, waarschijnlijk mijn vertalingen van Annie M.G. Schmidt, zoals *Jip and Janneke* of een selectie van de gedichten (*A Pond Full of Ink / Een vijver vol inkt*). Voor volwassenen zijn mijn vertalingen van de romans van Gerbrand Bakker vrij bekend, die hebben ook belangrijke prijzen gewonnen in Ierland en Engeland.

Hoeveel boeken heb je inmiddels vertaald?

Circa 65, waarvan ongeveer een derde van de titels kinderboeken zijn, een derde romans en een derde poëzie.

Wat vind je het fijnste aan vertaler zijn? En wat vind je het minst fijne?

Ik vind de uitdaging heel fijn en het plezier dat je krijgt als het lukt om een mooi boek over te zetten naar je eigen taal. Ik houd ervan om iets te maken, iets waardevols helpen toe te voegen. Een goed boek heeft voor mij nog altijd een soort magie en het verbaast me nog steeds dat ik daaraan heb mogen bijdragen.

Het nadeel van vertalen is dat het een solitair beroep is, dus je wordt niet door je werk de maatschappij ingetrokken. Als je een gewone baan hebt, ga je dagelijks intensief om met mensen die je niet per se daarvoor uit zou kiezen. Dat vergroot je begrip van een land. Literatuur doet dat ook natuurlijk, maar op een andere, minder directe manier. Als vertaler leer ik de Nederlandse literatuur beter kennen dan Nederland zelf.

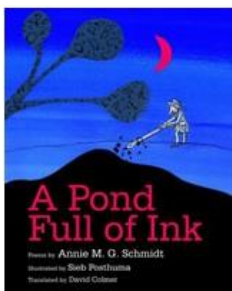
Hoe ga je te werk?

Ik maak altijd een eerste integrale versie, die ik dan een aantal keren, misschien vier of vijf, herschrijf, altijd van begin tot einde. Als het mogelijk is, leg ik de vertaling tussendoor graag een tijd weg, om er opnieuw met frisse ogen naar te kunnen kijken.

Welke hulpmiddelen gebruik je allemaal?

Heel veel woordenboeken, zowel Engels als Nederlands, digitaal en papier. Niet alleen vertaalwoordenboeken, maar ook eentalige woordenboeken zoals *de Dikke Van Dale* en de *Oxford English Dictionary*, en verder ook specialistische woordenboeken zoals rijmwoordenboeken, of een woordenboek met geschikte bijvoeglijke naamwoorden. Ik kijk ook graag naar bestaande vertalingen van hetzelfde boek in het Duits en soms het Frans. Natuurlijk ook: Google, Google en nog eens Google. Ook Ngrams. Vrienden en collega's. Engelstalige familieleden. Alles wat ik erbij kan pakken!

Over welke vertaling ben je het meest tevreden?

Ik ben vrij tevreden over mijn vertalingen van de gedichten van Annie M.G. Schmidt, waarvan een aantal zijn samengebracht in *A Pond Full of Ink / Een vijver vol inkt*, met illustraties van Sieb Posthuma. Perfectionistisch als ik ben, zie ik natuurlijk ieder keer weer mogelijkheden voor verbeteringen, maar sommige gedichtvertalingen staan heel stevig.

Kun je een voorbeeld geven van een fragment waar je erg tevreden over bent?

De laatste strofe uit Annie's *De mislukte fee*. Dit is het origineel:

Ze heeft een gouden slaapsalet
en gouden muiltjes voor haar bed.
En alle heren aan het hof
die knielen voor haar in het stof.
Waaruit een ieder weer kan lezen

dat men als fee mislukt kan wezen
maar heel geslaagd kan zijn als spreek.
Dit stemt ons dankbaar en tevree.

In het Engels werd het:

She has a golden bedroom suite,
and golden slippers on her feet,
and dukes and princes, lords and all
are gladly at her beck and call.
If nothing else this goes to show:
*A total misfit as a fairy
can be a big hit as a raree.*
That kind of thing is nice to know.

Wat was je grootste vertaalblunder?

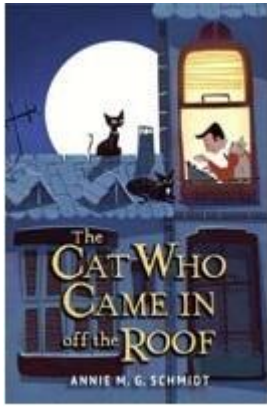
Ik heb in een boek ooit een paar foutjes gemaakt omdat een deel van de tekst als een soort commentaar in een klein lettertype gedrukt was. Destijds had ik had nog niet in de gaten dat ik aan mijn eerste leesbril toe was. Daardoor heb ik een paar woorden fout gelezen, en als je een keer iets fout gelezen hebt, is het gemakkelijk om dat foutje bij herlezing nog een keer te maken. Gelukkig wordt dat boek binnenkort herdrukt en mag ik de fouten verbeteren. En nu heb ik uiteraard een hele scala van leesbrillen van verschillende sterktes bij de hand, die ik dan pak afhankelijk van lettertype, belichting en weersomstandigheden.

Is er verschil tussen vertalen voor kinderen/jongeren en vertalen voor volwassenen?

Bij het vertalen probeer ik steeds de auteur te volgen, dus het is telkens een kwestie van de schrijver nadoen. Je moet de schrijver niet kinderlijker of volwassener maken dan hij of zij is. Dat denk ik, in ieder geval.

Welk boek dat door iemand anders vertaald is, had je zelf graag willen vertalen?

O, zo vele! Maar soms komt een kans om een herversaling te maken, zoals met *Minoes*. Dat maakte me heel blij. Nog een boek dat ik graag zou willen herversalen is *Annetje Lie in de holst van de nacht*. Het werk van Paul Biegel lonkt ook.

Hoe kom je in beeld bij uitgevers?

Ik ken al een aantal Engelstalige uitgevers met wie ik werk. Soms word ik bij anderen aanbevolen, bijvoorbeeld door het Letterenfonds of Nederlandse uitgevers. Ik ga ook soms naar de London Book Fair, waar ik uitgevers kan ontmoeten.

Waar werk je op het moment aan?

Momenteel heb ik geen kinderboeken onder handen, maar ik ben net klaar met een vertaling van *Superguppie* van Edward van de Vendel.

Wat lees je in je vrije tijd?

Om te relaxen lees ik graag Engelstalige romans. Dat helpt mij ook om mijn literair Engels op peil te houden. Recentelijk bijvoorbeeld heb ik *Lincoln in the Bardo* gelezen, een bijzonder vreemd, grappig en ontroerend boek. Soms lees ik ook Engelse vertalingen om te zien hoe mijn collega's het doen. Een voorbeeld hiervan is Roy Jacobsens prachtige *The Unseen* in een erg mooie vertaling van Don Bartlett en Don Shaw.